

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
IAN SPITERI BAILEY**

Seduta tal-31 ta' Jannar, 2007

Talba Numru. 1592/2005

Maria Francesca Spiteri I.D. 101684(M)

Vs

Fiona Sammut

It-Tribunal,

Ra l-Avviz fl-ismijiet premessi pprezentat fis-26 ta' Lulju, 2005 fejn l-attrici stqarret illi kienet sofriet danni b'rizultat ta' incident tat-traffiku li sehh fir-*ring road* ta' l-Universita` fl-Imsida fis-7 ta' Frar 2005 bejn il-vettura Fiat 127 bin-numru ta' registrazzjoni GAM – 985 misjuqa mill-attrici u l-vettura Toyota Vitz bin-numru ta' registrazzjoni IBI – 056 misjuqa mill-konvenuta, ghal liema incident hija unikament responsabbli l-konvenuta.

Bl-ispejjes, inkluzi dawk ta' l-ittri legali tat-28 ta' Marzu 2005 u tad-19 ta' Mejju 2005, u bl-imghax skond il-Ligi.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ra r-Risposta tal-konvenuta illi permezz taghha eccepriet illi l-allegazzjonijiet ta' l-attrici huma infondati kemm bhala fatt kif ukoll bhala dritt stante li l-allegat incident gara tort esklussivament tal-attrici Francesca Spiteri u dan kif jista` jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza. Bl-ispejjes u bl-imghax skond il-Ligi u l-attrici hija ngunta ghas-subizzjoni.

Ra il-kontro-talba tal-konvenuta illi talbet lit-Tribunal jikkundanna lill-attrici rikonvenzjonata thallasha s-somma ta' tmien mija u hamsa u tletin Liri Maltin u hames centezmi (Lm835.05) rapprezentanti danni li soffriet rizultat ta' l-istess incident stradali li sar referenza ghalih fl-Avviz promotur, u dan stante illi l-istess incident sehh tort unikament u ghalih kienet unikament responsabbli l-attrici rikonvenzjonata;

Ra r-risposta tal-attrici rikonvenzjonata tas-27 ta' Settembru 2005 fejn eccepriet illi t-talbiet tal-konvenuta kienu infondati fil-fatt u fid-dritt u dan peress illi l-incident de quo ma sehhx tort taghha, bl-ispejjes u bl-imghax skond il-ligi;

Sema' x-xhieda kollha prodotti mill-partijiet u ha konjizzjoni tad-dokumenti kollha li gew esebiti mill-partijiet;

Sema` t-trattazzjoni tal-Avukati tal-partijiet maghmula fis-seduta tat-13 ta' Novembru 2006 u ra illi l-kawza thalliet ghall-llum ghad-decizjoni;

Ikkunsidra :

Illi din il-kawza titratta incident stradali li sehh fuq ir-*ring road* ta' l-Universita` ta' Malta bejn zewg vetturi u z-zewg partijiet qeghdin jichdu responsabbilita` ta' l-incident, jattribwixxu t-tort kollu lill-parti l-ohra u jitolbu it-tnejn illi t-Tribunal jikkundanna lill-parti l-ohra thallas id-danni sofferti rispettivament.

Illi mix-xhieda ta' Warden 265, Mark Aquilina,¹ jirrizulta illi l-incident sehh ghal habta tas-6.15p.m. bejn iz-zewg

¹ Seduta tas-6 ta' Ottubru 2005 – fol 22 et seq

kontendenti. Dan ix-xhud ikkonferma l-isketch minnu magħmul u kkonferma ukoll, għalkemm mhux indikati fuq l-isketch, illi fejn hemm immarkat fuq l-isketch l-ittra "a" – hemmhekk kien hemm vetturi ipparkjati – u ma kienx in effetti cert għal kollox kienx hemm vetturi ukoll ipparkjati fejn hemm indikat "f".

Il-Warden ikkonferma bil-gurament tiegħu illi l-vettura A fuq l-isketch, allura dik bin-numru IBI – 056 misjuqa mill-konvenuta, kienet għaddejja *wrong way*. Ikkonferma ukoll però illi dak iz-zmien ta' l-incident kien hemm xi barriers fuq ir-ring-road minhabba xi xogħolijiet li kienu qed isiru.

It-Tribunal però jinnota illi l-Warden ma specifikax jekk tali barriers kienux qeghdin jagħlqu toroq jew b'xi mod jimpedixxu *flow of traffic* fuq ir-ring road.

In kwantu għal kwantum tad-danni riklamati mill-attrici, xehed b'affidavit Tony Balzan² illi ikkonferma l-ircevuta annessa ma' l-istess affidavit u li huwa kien thallas is-somma ta' Lm210 għax-xogħolijiet minnu pprestati fuq il-vettura tal-attrici.

Il-konvenuta Fiona Sammut³ xehdet illi hija kienet ipparkjata f'parking area fl-Universita` u harrget għal fuq ir-ring road "mill-unika triq li hemm available". Hi tghid illi appena giet biex tohrog fuq ir-ring road hija sabet tabella bil-vlegga (u mhux barrier!!)⁴ illi kienet tindika illi kellha tikser *wrong way*. Tghid illi t-tabelli saru dak in-nhar stess. Tistqarr illi hija għamlet bħal haddiehor u bħala kien hemm vetturi ohra, sew quddiemha u sew warajha u kienet għaddejja bl-ispeed permess fuq ir-ring road.

Il-konvenuta tghid illi l-attrici harrget mill-parking area vicin ir-residenza (farmhouse) tar-Rettur tal-Universita` għal fuq ir-ring road, u tghid illi innutat lill-attrici hierga minghajr ma thares fuq il-lemin u lanqas fuq ix-xellug. Tghid illi kien dlam u l-vettura tagħha kellha d-dwal mixgħulin. Di piu`

² Fol 32

³ Seduta tal-5 ta' April 2006 – Fol 36

⁴ Osservazzjoni din tat-Tribunal b'referenza għal dak li xehed il-Warden

tghid illi tant l-attrici harget dritt fuqha illi lanqas tatha cans illi tpaqpaq.

It-Tribunal ha konjizzjoni tal-ittra tat-18 ta' Marzu 2005⁵ iffirmata minn Joe Camilleri, *Acting Precincts Officer* ta' l-Universita` ta' Malta, li tindika illi fis-7 ta' Frar 2005 kien hemm il-htiega illi jsiru xogholijiet fuq ir-ring road mill-Korporazzjoni EneMalta vicin it-tennis courts u li l-EneMalta stess kienet responsabbli ghat-traffic management tal-area in kwistjoni.

Joseph Camilleri⁶ ikkonferma bil-gurament tieghu l-istess ittra u l-kontenut taghha u spjega illi x-xogholijiet kienu qed isiru fil-vicinanze tat-tennis courts, igifieri in-naha tal-entratura l-gdida, n-naha ta' Regional Road.

Ix-xhud ikkonferma illi l-gate tan-naha ta' l-Isports Complex tkun ghada miftuha fil-hin ta' l-incident u qal illi safejn jaf hu, anke bix-xogholijiet li kienu qed isiru, "ma kienx hemm mument meta t-triq kienet maghluqa". Ikkonferma illi "ma kienx hemm struzzjonijiet illi f'xi hin it-triq tinghalaq".

Mistqosi jekk biex isiru ix-xogholijiet ta' l-EneMalta, kienx necessarju illi t-triq tinghalaq, ix-xhud Camilleri ighid illi "mhux bilfors, ir-ring road hija wiesa` bizzejjed u tippermetti illi jsiru dawn it-tip ta' xogholijiet u traffiku jghaddi xorta".

Meta gie suggerit lill-istess xhud, *Precincts Officer*, (anke jekk fiz-zmien l-incident jidher illi kien acting), jekk kienx hemm tabella fejn hemm SPOT SEWDA fuq l-isketch⁷, ix-xhud ighid illi ma jiftakarx illi kien hemm tabelli, imma mbaghad ighid illi ma jistghax jghid peress illi dak in-nhar ta' l-incident inserta ma' kienx xoghol.

Permezz ta' affidavit xehdet ukoll Dorianne Cacciattolo⁸, haddiema ta' l-Universita` u oht il-konvenuta illi kienet

⁵ Fol 39

⁶ Seduta tal-4 ta' Ottubru 2006 – Fol 49

⁷ DOK JC 1 – Fol 52

⁸ DOK DC – Fol 41

passiggiera maghha dak in-nhar ta' l-incident. Hija kkonfermat illi meta ohtha harrget mill-parking kellha bilfors tghaddi *wrong way* minhabba xogholijiet li kienu qed isiru.

It-Tribunal josserva illi din ix-xhud ma tghid imkien illi kien hemm tabbelli u/jew barriers li kienu jindikaw illi ohtha kellha bilfors taghmel din il-manuvra.

Il-konvenuta esebiet ukoll numru ta' ricevuti mmarkati DOK DC1 li komplissivament jammontaw ghas-somma ta' Lm835.05 riklamata mill-konvenuta fil-kontro-talba taghha.

Ikkunsidra ulterjorment :

Illi din il-kawza tikkoncerna incident stradali fejn wahda mill-partijiet, f'dan il-kaz il-konvenuta, kienet ghaddejja mir-*ring road* ta' l-Universita`, liema *ring road* hija *one way*, imma kontra d-direzzoni tat-traffiku, ossia *wrong way*. It-Tribunal irid jistqarr mill-ewwel illi dan il-fatt wahdu ma ghandux iwassal biex titpogga ir-responsabbilita` shiha fuq il-konvenuta, u hemm sentenzi tal-Qrati taghna illi qalu illi li sewwieq ikun ghaddej *wrong way* ma jfissirx, dak wahdu, illi ghandu jinzamm unikament responsabbli f'kaz ta' kollizzjoni.

Il-konvenuta qed tikkontendi illi hija ma kelliex alternattiva peress illi meta hija harrget minn *parking area*, fejn hemm 'SPOT SEWDA' fuq DOK JC 1 kien hemm tabella li kienet tindika li kellha tghaddi kontra l-kurrent tat-traffiku minhabba xi xogholijiet li kienet qed isiru appuntu fuq ir-*ring road*.

It-Tribunal jirrizultalu illi x-xogholijiet veru kienu qed isiru u ma ghandux dubbju minn dan il-fatt. Izda jhoss illi l-konvenuta naqqset milli tipprova, anke fuq livell ta' probabbilita`, illi kien hemm tabella kif tallega hi u li fuq kollox ma kelliex alternattivi ghajr illi timmanuvra l-vettura taghha kif fil-fatt ghamlet hi kontra l-kurrent tat-traffiku ghall-kwazi nofs it-tul tar-*ring road* ta' l-Universita`, fid-dlam u fil-kundizzjonijiet kollha li jirrizultaw.

It-Tribunal ihoos konfort f'dan illi qed jikkonkludi fil-paragrafu precedenti kemm bid-deposizzjoni ta' oht l-istess konvenuta, Dorianne Cacciattolo, meta kif gja esprima t-Tribunal aktar il-fuq, hija ma semmiet xejn dwar tabbelli, u ukoll mix-xhiedha ta' Joseph Camilleri, *Precincts Officer* ta' l-Universita`, u partikolarment meta qal illi bix-xogholijiet li kienu qed isiru, vetturi xorta setghu ighaddu u ma kellhomx ghalfejn ighaddu *wrong way*.

Di piu` irid jinghad ukoll illi kif jirrizulta mir-rapport tal-Warden,⁹ fil-verzjoni moghtija mill-konvenuta dak il-hin stess tal-incident mkien ma ssemmi tabelli u tghid biss illi "sibt it-triq maghluqa u kelli nghaddi *one way* ". It-Tribunal, mill-assjem tal-provi kollha prodotti, ma jeskludix illi l-konvenuta kellha aktar milli xejn impressjoni illi t-triq kienet maghluqa, peress illi kienet taf bix-xogholijiet, impressjoni li wasslitha biex tghaddi *wrong way*.

Invece, l-istqarrija maghmula mill-attrici kienet tghid illi waqqfet fuq l-istop sign u harset lejn il-lemin taghha (naturlament ghax minn dik in-naha li kienet qed tistenna t-traffiku gejj !!) u sabet il-vettura tal-konvenuta ma' wiccha.

Inoltre`, kif irrimarka d-difensur tal-attrici fit-trattazzjoni, l-ghaqal ta' sewwieq illi jaf illi ghaddej *wrong way* - ghax hekk sfurzat u ghax ma kellux alternattiva tirrikjedi sewqan hafna aktar prudenti – u l-fatt illi l-entrata ta' l-Universita` minn naha tal-Gzira tkun dak il-hin ghada miftuha, kien ikun ferm aktar ghaqli da parti tal-konvenuta illi meta wasslet vicin appuntu t-triq li taghti ghall-isports complex u sussegwentament ghall-gate l-gdida ta' l-Universita` in-naha tal-Gzira, hija tghaddi proprju minn hemmek. Haga illi l-konvenuta ma ghamlitx u ghogobha tibqa` ssuq kontra l-kurrent tat-traffiku anke jekk allura kellha u mhux ma kelliex alternattiva, almenu minn dik il-parti fejn hemm it-triq fid-direzzjoni ta' l-isports complex il-quddiem. Kien in effetti aktar il-quddiem fejn imbaghad sehh l-incident.

⁹ DOK H – Fol 2

Kopja Informali ta' Sentenza

Tenut kont dawn ic-cirkostanzi kollha, it-Tribunal ihoss illi l-incident de quo sehh tort unikament tal-konvenuta, anke jekk stranament f'dawn il-proceduri l-attrici baqghet qatt ma ddeponiet. Mill-provi kollha prodotti pero`, it-Tribunal ihoss illi l-incident sehh tort unikament tal-konvenuta illi bis-sewqan traskurat taghha, b'imperizja u fuq kollox b'nuqqas ta' osservanza tar-regolamenti tat-traffiku da parti taghha, hija kkawzat l-incident tat-traffiku mertu ta' din il-pendenza.

Ghaldaqstant, it-Tribunal, wara li qies ic-cirkostanzi kollha tal-kaz u wara illi ha konjizzjoni tal-provi u d-dokumenti kollha prodotti f'dan il-kaz, b'ekwita` jaqta` u jiddeciedi billi jilqa` t-talbiet attrici u l-eccezzjonijiet taghha ghall-kontrotalba tal-konvenuta u jichad l-eccezzjonijiet u l-kontrotalba tal-konvenuta, jiddikjara lill-istess konvenuta unikament responsabbli ghall-incident de quo ghar-ragunijiet hawn fuq msemmija u jikkundanna lill-istess konvenuta thallas lill-attrici s-somma ta' mitejn u ghaxar Liri Maltin (LM210), bl-imghax mill-llum u bl-ispejjes kollha ta' din l-istanza kontra l-istess konvenuta.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----